

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

ÉPÍTÉSÜGYI ÉS ÖRÖKSÉGVÉDELMI FŐOSZTÁLY
ÉPÍTÉSFELÜGYELETI ÉS ÖRÖKSÉGVÉDELMI OSZTÁLY

Ügyiratszám: JN/46/00319-2/2021
Tárgy: **előzetes tájékoztatás**
Ügyintéző: Csák Adrienn
Telefon: 56/795-675
Műemléki törzsszám: 10080

E L Ő Z E T E S T Á J É K O Z T A T Á S

Dr. Pusztai Gabriella igazgató megkeresésére a Kunszentmárton, Deák Ferenc utca 20. szám alatti, 2078 helyrajzi számú ingatlanon álló Zsinagóga műszaki állapotával és felújítási munkáival kapcsolatos örökségvédelmi eljárásokról, valamint a műemlékvédelmi követelményekről és szempontokról a következő tájékoztatást adom.

A Zsinagóga 10080 törzsszámon, 6020 azonosítóval nyilvántartott, védett (II. kategóriába sorolt) műemlék. A Nyilvántartás alapján 1912-ben építették Doborszky József szentesi építész tervei szerint. A homlokzaton Bozsik Kálmán színes kerámiai és a Mátray téglagyár épületedíszai találhatók. Műemléki védelem alatt áll 1987. év decembere óta. 1998-2000. között az épületet felújították.

2021. február 17-én helyszíni bejárásra került sor, amely alapján a következőkre hívom fel a figyelmet.

Az épület állagmegőrzése szempontjából elsődlegesen a csapadékvíz elvezetését kell megoldani, mivel az épület tövéhez vezetett víz a falat nedvesen tartja, ezért a belső terekben a vakolat mállik, valamint a nagy valószínűséggel eltömődött ereszcsonnákon túlbukó csapadék jelentős mértékű leázásokat okoz. Javasolt a csatornák rendszeres tisztítása, a lombkosarak meglétének ellenőrzése és szükség szerinti pótlása, a falak szellőzésének biztosítása (vakolat leverése egyeztetett magasságig), szivárgó kiépítése (drénlemez elhelyezése, kavicságy készítése).

A galérián beázás volt tapasztalható, a hajópadlón állt a víz. **A beázást azonnal meg kell szüntetni**, annak érdekében hogy a tető- és födém szerkezet ne károsodjon tovább.

A károsodások mértékét tovább növeli, hogy az épület két éve fűtetlen, ezért egyrészt a fagy belül is károkat okozhat, illetve a száradás lehetőségét évi néhány hónapra korlátozza. Javasolt a temperálás biztosítása érdekében a fűtés (kazán) megjavítása vagy cseréje.

Javasolt továbbá a tetőablakok üvegének pótlása, a madarak bejutásának megakadályozása.

Ezek a jókarbantartásra irányuló tevékenységek a védett műemléken műemléki értéket nem ronszolják, megjelenését, érvényesülését nem változtatják meg, ezért a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 56. § (4) bekezdése és a 74. § (1) bekezdése alapján **örökségvédelmi engedély illetve örökségvédelmi bejelentés nélkül végezhetők**.

Az épületen javasolt, a szükséges jókarbantartáson túlmutató tevékenységek:

- héjazat és bádogozás, csapadékvíz-elvezető csatorna szükség szerinti javítása, cserélése
- homlokzat tisztítása, javítása és színezése
- lábazat javítása vagy újrakészítése, előlépcsők cseréje
- belső vakolat javítása, pótlása és újrafestése

A bejárason a padlás nem volt megközelíthető, ezért javasolt a szükséges információk megszerzése érdekében a tetőszerkezet és a földem felülről történő megvizsgálása. Amennyiben a beázás olyan károkat okozott, ami elhanyagolásuk esetén tovább folytatódik, akkor azokat is szükséges lenne elvégezni. Ilyen munka lehet a tetőszerkezet javítása (egyes elemek cseréje, felületkezelés), valamint a földem javítása.

A felsorolt, védett műemléket érintő tevékenységek a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 63. § (3) bekezdés c) pontja alapján **örökségvédelmi engedély köteles tevékenységek**.

A Rendelet 66. § (9) bekezdése alapján a kérelmet és mellékleteit előzetesen – a vonatkozó kormányrendeletben (252/2006) előírtaknak megfelelően – be kell nyújtani véleményezésre az ÉTDR-en keresztül a **területi építészeti-műszaki tervtanácshoz**.

Az örökségvédelmi engedély iránti kérelmet a tulajdonos vagy meghatalmazottja nyújthatja be az ÉTDR-en keresztül. A kérelem tartalmát a 3. melléklet 5.1 pontja írja elő.

- 5.1.1. az érintett védett műemléki érték azonosításra alkalmas megjelölése,
- 5.1.2. a bejelentés vagy kérelem tárgya, a tervezett tevékenység összefoglaló rövid leírása és bejelentés esetén a tevékenység tervezett megkezdésének vagy befejezésének időpontja,
- 5.1.3. a tevékenység végzésére jogosultsággal rendelkező tervező vagy szakértő nyilatkozata, amelynek tartalma:
 - 5.1.3.1. a jogosult neve és elérhetősége,
 - 5.1.3.2. a műemléki érték megőrzésével összefüggő jogszabályban meghatározott követelmények betartásáról és szempontok érvényre juttatásáról szóló felelős nyilatkozat,
- 5.1.4. az e rendeletben foglaltak szerint a Tervtanács megkeresése esetén a tervegyezőségről vagy a tervváltásról szóló igazolás,
- 5.1.5. – ha a bejelentést vagy kérelmet nem a tulajdonos nyújtotta be – meghatalmazás, amely tartalmazza a tervezett tevékenység végzéséhez történő, az előírt dokumentáció ismeretében tett és az abban foglaltakkal való egyetértés igazolását,
- 5.1.7. a mellékletek felsorolása

A mellékletként csatolandó dokumentumok fajtáját a Rendelet 66. § (1) bekezdése írja elő. A benyújtandó dokumentumok kötelező adattartalma a Rendelet 3. és 5. mellékletében található. A Zsinagóga felújításának engedélykérelméhez az ÉTDR-be feltöltendő dokumentumok a következők:

3.1 **Építéstörténeti tudományos dokumentáció (ÉTD)**

5.2 **Állapotdokumentáció**

alakhű műemlék-felmérési dokumentáció a beavatkozás előtti állapotról, a beavatkozás előtti állapot leírása és fotódokumentáció

5.2.4 Szükséges szakági munkarészek:

tartószerkezeti megerősítés esetén: tartószerkezeti szakvélemény,

faanyagú tartószerkezetet (tetőszerkezetet, fafödém) érintő tevékenység esetén: faanyagvédelmi szakértői vélemény,

utólagos falszigetelés, illetve homlokzat-felújítás esetén: faldiagnosztikai szakvélemény,

homlokzat-felújítás esetén: történeti színezés szakértői kutatása, melyet az építető a kivitelezést megelőzően – vagy a kivitelezés során – is elvégeztethet, amelyről szóló kötelezettségvállalását igazolni kell.

belső tér komplett helyreállítása illetve a falakat érintő egyéb tevékenység esetén (pl. új vezetékek véssése): előzetesen szondázó festő-restaurátori kutatást kell végeztetni. A kutatásra előzetesen örökségvédelmi engedélyt kell kérni és mellékletként a kutatási tervet benyújtani.

5.3 A tervezett tevékenység terve

a tervezett tevékenységet részletesen ismertető és a műemlékre, illetve annak érvényesülésére kifejtett várható hatást bemutató műleírás, figyelembe véve és elemezve a műemléki érték egészét és a környezetet, a tervezett tevékenységgel érintett részre vonatkozó alaprajzok, metszetek, nézetrajzok, részletrajzok és látványtervek

valamint a Rendelet 58. § c) pontja alapján, a 3. melléklet 2. pontja szerinti tartalommal

Műemléki értékleltárt kell készíttetni és a kérelemhez benyújtani. Felhívom a figyelmet, hogy az értékleltárt az értékleltár készítőjének az előkerülő műemléki értékekkel **ki kell egészítenie**.

Az épületen végzett tevékenységekkel kapcsolatban, a Rendelet 56. § (1)-(3) bekezdések alapján az örökségvédelmi követelmények a következők:

- A műemléki értéket fizikai valójában kell megőrizni, és az értékleltárba, illetve a hatósági nyilvántartásba felvett értéke tekintetében biztosítani kell az eredeti alkotóanyag, szerkezet, forma megőrzését biztosító, állagjavító konzerváló eljárásokat, a restaurálást, valamint a hagyományos építészeti-műszaki megoldásokat.
- A műemlék védett értékeit anyagi és eszmei értékei összefüggéseire tekintettel hitelesen és meghatározó módon érvényre kell juttatni, helyre kell állítani annak kortörténeti jellegét, továbbá biztosítani kell a kortörténeti jelleg érvényesülését. A helyreállítás során a tudományos és helyszíni kutatásokon alapuló restaurátori módszerekkel történő konzerválást, esztétikai helyreállítást, restaurálást szükséges biztosítani.
- A műszaki, gazdaságossági és funkcionális szempontból egyenértékű beavatkozások közül előnyben kell részesíteni a műemléki értékek fennmaradását, érvényesülését szolgáló és visszafordítható megoldásokat.

Az épület felújítási munkái során **az építéskori, 1912-es állapotot szükséges visszaállítani**, illetve lehetőség szerint visszaidézni. A tervezést megelőzően javasolt az ÉTD elkészíttetése, amely alapján a tervező a műemlékvédelmi szempontokra kezdettől fogva tekintettel lehet.

Felhívom a figyelmet, hogy a hatóság az engedélyezés során vizsgálja, hogy a tervezett tevékenység terve megfelel-e a műemlékvédelmi szempontoknak és az Építéstörténeti tudományos dokumentációban és Értékleltárban foglaltaknak.

Ha az előzetes tájékoztatás alapjául szolgáló körülmények és jogszabályok lényegesen nem változtak, az egy éven belül induló engedélyezési eljárás során az örökségvédelmi hatóság a tájékoztatáshoz kötve van.

Előzetes tájékoztatásomat a Rendelet 92. § (2) bekezdés c) pontjában foglaltak szerint, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 65. § (1) bekezdése alapján, a (2) bekezdés figyelembevételével adtam.

Hatáskörömet a Rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja, illetékességemet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV.23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése állapította meg.

S z o l n o k , 2021. március 18.

Dr. Berkó Attila kormány megbízott
névében és megbízásából kiadmányozó:

Csák Adrienn
műemlékvédelmi hatósági feladatokat ellátó
kormánytisztviselő